

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér I.
Egyes számok kaphatók: a dohányüzletekben.

Polgármesterjelölés.

A télnek és a tavasznak a küzdelme most már hivatalosan is megkezdődött. A régi rendszer, amely rögre fagyasztotta városunk haladását, éri a tavasz fuvalmát. A nap erősödik, a rügyek duzzadnak s hiába akarja a tél reája erőszakolni rideg hatalmát — a jég felolvad, a fejlődés megkezdődik, az újjáalakulás ősi törvénye érvényesül. Vannak gyorsabban fejlődő fák, amelyek a tavaszi napsugár első érintését megéreztek s bebizonyították életképességüket; vannak, amelyek hetek, talán hónapok múlva tesznek bizonyosságot a bennük rejlő erőről — de előbb utóbb diadalmasodni fognak az elmaradottság, a tehetetlenség szunnyadni vágyó erőtlenségén.

Mire a fák kibontogatják lombjaikat, mire a tavasz virágba borítja a fákat, Székesfehérvár városának új polgármestere lesz. Hiába az ellenkező jóslatokat, hiába az erőszakoskodás, hasztalan a megismert igazság elleni tusakodás: ez így lesz.

Vasárnap meg volt a jelölő értekezlet, a melynek tagjai, hozzájuk csatlakozva, a bizottsági tagok jelentős száma, összesen ötvenkét, tehát a szavazó bizottsági tagoknak így is fele, nyíltan kifejezte abbéli óhaját, hogy a jövőd kormányzását Saára Gyula dr. városunk jelenlegi országgyűlési képviselőjének kezébe óhajtja helyezni.

A bizottsági tagok tehát a helyzet magaslatára emelkedtek és azt követelik, ami egyedül helyes, amire lelkiismeretük szerint, becsületük szerint, legigazabb meggyőződésük szerint, polgártársaik bizalmából vállalkoztak: városunknak jól felfogott érdekét. Ez előtt a hang előtt el kell némiulnia minden más hangnak, az egyéni érdekeknek, a gyengédségnek egyaránt. Most szükségünk van a justus tenaxque propositi vir-ekre, az igazságos, s föltételeiben meg nem ingatható férfiakra. Egy várost kormányozni, a haladás útján előbbre vinni másként nem lehet. A kinek lelkében nincs meg ez a két tulajdonság, az értéktelen tagja a várost vezető bizottsági testületnek.

A gyűlés lefolyása a következő volt: Husz bizottsági tag a következő felhívást bocsátotta ki:

Tisztelt Bizottsági Tag Ur!

A legutóbbi közgyűlés alkalmával meggyőződhettem arról, hogy a közvagyon kezelésében a polgármester által, a törvény és a törvényhatóság által alkotott szabályrendelet rendelkezései sem tartatnak meg és, il. eljárás mellett történhetik hogy a polgárság vállaira több százezer korona olyan teher került, amelyet az arra illetékes közgyűlés soha meg nem szavazott.

Ily kormányzati rendszert, a közterhek ilyen szabálytalan és mesterséges fokozását a törvényhatósági bizottság el nem tűrheli, köteles a leg-

erélyesebben védekezni, ha csak lelkiismeretének szavát el nem akarja fojtani és a városi polgárság érdekét egyesek érdekének nem akarja alárendelni.

Midőn a város és minden egyes lakója érdekeinek védelméről van szó, akkor a lelkiismeret szavának mindenkié fel kell ébredni, ha csak a mostani rossz rendszernek részese vagy pártolója nem kíván lenni.

Most már a cselekvés terére kell lépni.

Mostani közállapotának megteremtője az ezidőszerű polgármester. Az ő kormányzása alatt nőtt nagyra a város adósága s a polgárság pótladoja, anélkül azonban, hogy a nagy terhek dacára hasznát is látna ennek a közönség.

A közelgő tisztújítás alkalmával módunkban van az eddigi rendszeren és vezetőn változtatni, miért is ennek és illetve a polgármester jelölés módozatainak megbeszélésére véget

**vasárnap, március hó 1.
napján délelőtt 11 órakor**

a tüdőltó laktanya nagyteremében összejövünk.

A kikélt fakaszó, új életre keltő ereje egy szebb jövő reményét ébreszti szívünkben, megindult mozgalmunk is egy új és egészséges élet tavaszát jelzi, a melyből városunk és a polgárság javára egy jobb és bizonyára sokkal boldogabb jövőjét reméljük.

Mi kérjük, a város és polgárságának érdeke pedig haragosan parancsolja, hogy ezen értekezleten megjelenjünk és egy egészséges jövő megalapozásában — minél előbb — vegyük ki részülnket.

Szíves és jóindulatú közreműködésére bizton számítunk.

Aki jót akar, az velünk tart.

Székesfehérvár, 1908. február 27.

Hazafias üdvözléssel

a törvényhatóság több biz. tagjának nevében:

Dr. Borchert Jenő	Nagy Ignác
Bilkei Ferenc	Németh János
Dr. Csapáry László	Pető Miksa
Dr. Csöppentzky Mihály	Dr. Ráday Lajos
Deutsch Aladár	Dr. Steiner Jákó
Flaskár József	Stéger Péter
Keresztes Zsigmond	Szalgruber József
Koráts István	Tóth Artur
Ifj. Lits Ferenc	Trummer Sándor
Laugráf Lajos	Winkler Nándor.

Az értekezleten harmincnyolcan jelentek meg, tizennyolc pedig elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg, részint írásban, részint szóval jelentették be, hogy az értekezlet határozataihoz szíves-lelkekkel csatlakozni óhajtanak.

Az értekezletet Kovács István v. b. tag, a városi házi rendszernek évtizedeken keresztül való avatót ismerője és részrehajlatlan kritikusa nyitotta meg. Szívesen üdvözölve a bizottsági tagokat, örömmel jelezte, hogy végre a megvalósulás útján látja azt a törekvést, a melynek ő évtizedeken keresztül utótrője volt, de a melyet a kisebbség képtelen volt megvalósítani. Az idő megérlette az ő törekvéseit és igazat ad neki a bizottsági tagoknak az a tömege, amely ma már többséggé változott. A jelen voltak lelkesen megéljeneztek a közülszövegnek ürvendő puritánlelkű ősz férfiu.

Kovács István Ráday Lajos dr. biz. tagnak adva át helyét az elnöki székhelyen, aki hosszabb beszédben bírálta a polgármester hosszú időn keresztül való működését. Jelezte az általános-

kapkodási rendszer helytelenségét. Bármiféle közügy került szőnyegre, a közgyűlés egyet tapasztalt állandóan, hogy a polgármester így, vagy úgy, de szép beszédben, ékes ígéretek közt vezette a közgyűlést. A beszéd mindig megvolt, csak a cselekvés hátra maradt. Ugy, hogy most a haladásból vajmi keveset, a ránk súlyosodó közterhekből pedig annál többet látunk. A többi városok messze tulszárnyalnak bennünket, mi maradtunk s minden előrehaladásunk mellett — már a mit előrehaladásunk nevezhetünk — aránylag nehezebb a helyzetünk a réginél. Ennek a kapkodó rendszernek végre-valahára meg kell szűnnie s egy öntudatos, határozott programmal kell egy új korszakot nyitnunk a város életében. Ez pedig nem történhet másként, mintha új vezetőt állítunk a város élére.

Az értekezlet lelkes helyesléssel és Saára Gyula dr. éltetésével honorálta a szép beszédet, mely után Csöppentzky Mihály dr. a városnak azt a helyzetét domborította ki, a mely az új szervezési szabályrendelet megalkotása által lépett előtérbe. Egy új korszaknak kell életbelépnie. De hogy várjuk ezt attól az embertől, a ki a régi megcsontosodott helytelen iránynak levegőjében élt. Közigazgatási bajainkat egyedül az új rendszer-alapján orvosolhatjuk, annak megalkotója pedig Saára Gyula dr. volt. (Leleskés éljenzés.)

Stéger Péter tüzes beszédében a régi rendszernek hibáit ostromozta, a mely mint egy betegség nehezdedt ránk. Ennek a 30 esztendőskor-hadt állapotnak meg kell szűnnie a város érdekében, hiszen a kisebbek a súlyos terhek alatt mindinkább roskadoznak s ha a rendszer gyökerében meg nem változik, reményünk a jövődében sem lehet. (Éljenzés.)

Tóth Artur v. b. t. a multra tekint vissza s különösen azoknak a férfiaknak működését vázolja, a kik, mint Kovács István, Flaskár József, Berregi György már majdnem három évtizeddel ezelőtt sürgették a bajok orvoslását. De hiába emelték fel szavukat a szabálytalanságok és törvénytelenségek ellen, a polgármester mögött mindig ott állott a többség, a mely leszavazta a legjobb irányú törekvéseket is. A küzdők elkésredve félre vonultak, látva azt, hogy legbecsületesebb törekvéseik is kárba vesznek, sőt személyükben támadtak meg őket, mint Kovács István. (Éljenzés.) Most végre elértünk oda, hogy az egykori kisebbség többséggé növekedett s benne a vezérszerpet egy oly férfi viszi, a ki mindig a közügyért szolgált, a kinek puritán lelke nem ismerte az önzést, a ki nem javadalmazásért keresi az állást, hanem a városnak javáért akar szolgálni. Ezért üdvözli örömmel Saára Gyula dr. jelöltségét, mint a mely egy szebb jövő hajnalát virrasztja majd reánk.

A hosszantartó éljenzés után az értekezlet egyhangulag s nagy lelkesedéssel Saára Gyula dr-t Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterévé jelölte.

Steiner Jákó dr. nagyhatású és sürű helyeslésektől megszakított beszédben városunk helyzetét fölfelé jellemezte. Havranek Józsefet a mi-

Mai lapunk 4 oldal.

niszteriumokban nem kedvelik. Alig van valami, a mit ő a város érdekében kieszközölni tudott volna. Hogy mi az őka eninek, nem akarja fejtegetni; hiszen ugyanis tudja mindenki, az azonban bizonyos, hogy a városra nézve végtelenül hátrányos, ha mindenben teljesen a magunk gyenge erejére vagyunk kénytelenek hagyatkozni s a fölöttünk álló hatalom nem nyúl le értünk, hogy hogy bennünket fölemeljen. Örömmel látja az ellenkezőt Saára Gyula úrnban, a ki rövid képviselősege óta is meglepően sokat tett a város érdekében. Havranek József iránt a közgyűlés a legteljesebb kulantériával viseltetik a ki a törvény szerint megillető nyugdíj jogosultsággal nyugodt, békés pihenést biztosíthat magának.

A zajos éljenzés lecsillapultával Holly Géza dr. a Saára-párt helyzetét jelezte.

A bizottsági tagok közül 58 nyílt aláírási iven, 14 pedig bizalmas nyilatkozatban csatlakozott dr. Saára Gyula jelöléséhez. A szervezés befejezte után még ketten jelentik be csatlakozásukat. E szerint a párt a tisztviselőktől eltekintve 74 tagból áll, a mi a bizottsági testületnek kétharmadát teszi ki.

A párt megalakulván, szükséges most már egy központi és kerületi végrehajtó bizottságot alakítani. Indítványozza, hogy a végrehajtó bizottság 50 tagból álljon. Javaslatára a központi végrehajtó bizottság elnökei: Kováts István, Nagy Ignác és dr. Ráday Lajos, jegyzőivé pedig dr. Csüppentzky Mihály, dr. Holly Géza, dr. Steiner Jákó, dr. Vermes Mihály választattak meg. A belvárosi kerületi bizottság elnöke Keresztes Zsigmond és Tóth Arthur, a palotavárosi bizottság elnöke Németh János, a tóvárosi bizottság elnökei Rauscher Béla és Winkler Nándor, a vizvárosi bizottság elnöke dr. Borchert Jenő, a felsővárosi bizottság elnöke pedig ifj. Lits Ferenc lett. Ezután felolvasták a biz. tagok neveit.

Végül megállapították, hogy Saára Gyula drt — a közbeeső vasárnap vásárnapja lévén, — márcus 15-én kéri fel a jelöltség elfogadására, mely alkalommal kifejezést adnak annak is, hogy az új rendszer keretében az alábbi program megvalósítását óhajtják:

1. A bizalom a tisztakar és a közönség között helyreállítandó.
2. Nagyfokú takarékoság. A meglevő gazdasági erők hasznos fejlesztése.
3. A súlyos terhek és a hozott áldozatoknak megfelelőleg: a közjő előmozdítása és a rendszeres haladásnak biztosítása.
4. A szervezeti szabályrendelet szigorú keresztülvitele, különösen az ellenőrzés és a felügyelet tekintetében.
5. A gazdasági érdekek hathatós előmozdítása. A réttöntözés mielőbbi létesítése.
6. Az ipar és a kereskedelem erélyesebb és helyes irányu támogatása és fejlesztése.
7. Az önkormányzati jognak minden áron való fejlesztése.
8. Erélyes állásfoglalás a városunkat is fenyegető adótörvény tervezet ellen.
9. A fogyasztási adójövedelemnek városunk javára leendő átengedése tekintetében minden lehető eszköznek foganatba vétele.
10. Kívánunk általános városi fejlesztési programot a jelöltől.

A megjelölt és nyíltan bejelentett bizottsági tagok neveit nem közöljük. Tudjuk, hogy közönségünk méltán elvárhatná tőlünk, de lehetetlen megtennünk azok miatt a kellemetlenségek miatt, amelyeknek a bizottsági tagok ezen az alapon kitéve vannak. A vasárnapi gyűlést összehívó husz bizottsági tag neve pl. a nyilvánosság elé kerülvén, Havranek polgármester roppant nagyot csodálkozott, mert őt olyan embert talált közöttük, a kire ő, mint biztos és eltántoríthatlan híveire számított. (Igy van szegény polgármester a leg-

több hívevel.) Nevük a nyilvánosságra kerülvén, rögtön megindult a kocsijárás, különböző ismerősök — férfiak, asszonyok — könyörgése, ha kell, fenyegetések, hogy így, meg úgy, valahogyan Saára né szavazzanak. A szerencsétlen páciensnek lyukat beszélnek a hasába s az kénytelen-kelletlen mond valamit, valami akarom-nem akarom-féle enunciaciót. Ekkor azíán kész a diadal, hirdetik fűnek-fának, hogy imre, a kijelentett többség nem létezik, az egész hazug fikció. Vasárnap mindenütt hirdették, hogy az értekezleten összesen 32-en jelentek meg, pedig névszerint elszámálhatnók mind a 38-at. A 14 névszerint csatlakozót pedig egyáltalán tudomásul se vették. Igy aztán vigan hirdetik, hogy a Saára-párt összesen 30 vagy még kevesebb tagból áll. Igy nem említvén a bizottsági tagokat névszerint, — holott tudjuk, hogy 72 biz. tag név szerint, becsület-szóval, vagy írásban kötelezte magát — megkíméljük őket attól, hogy folyton a nyakukra járjanak s őket esetleg fenyegetsek. *Ezt nevezik aztán közbizalomnak* s vannak olyan naiv emberek, a kik azt hiszik, hogy a titkos szavazás alkalmával, a mikor végtére mégis mindenki a lelkiismerete szavára hallgat, — a kicsikart ígéret szerint szavaz és nem úgy, a mint becsületszavára fogadta.

Méltóztassék elhinni, hogy ily körülmények között nehéz bizottsági tagnak lenni.

Mi lesz a tisztviselőkkel?

Havranek polgármester természetesen azt hiszi, hogy az a 18 ember egytől-egyig rája szavaz, mint a sróf. Hogy tényleg fognak-e szavazni, okos dolog-e ilyen esetben a semlegeséget megérteni — a fölött most nem disputálunk, de hogy a polgármester ur nagyot fog csalódni, az bizonyos. Egyéb iránt erről jobb nem beszélni, mert szegény tisztviselők még másfél hónapig szenvednének miatta. Az pedig sok idő.

ÚJDONSÁGOK.

— **A Kath. Kör estélye.** Hiába! olyan kedélyes mulatságot, annyi otthoniasságot, mégis annyi élvezetet Fehérvárott csak egytelennyi társaskör tud produkálni: a Kath. Kör. Mikor a Szent István Terem megnyílt, a rendezőségnek egyik legelőrevalóbb ideája a tea-estélyek rendezése volt, a mikor potom pénzért, minden felesleges luksusz nélkül, pompás szellemi élvezetet, aztán vacsorának beillő kosztolást, végül pedig kiváló kiviradig való táncmulatságot rendez. A Kör látogatói mindig hátlásan fogadták a vezetőség előzékeny gondolatát s évek óta pompás élvezettel mulattak a népszerűekké vált estélyeken. A tegnapi est talán valamennyi elődét fedezi. Szívesen elismerjük, hogy Kormos Ilonka, a városi színház ünnepelt művésznője fő vonzereje volt az estélynek. Tóth László tanító szellemesen megírt monológját adta elő egy leányról, a ki azt hiszi, hogy az ideálja őt elhagyja, mérgesen leszólja s mikor már semmit nem hagyott rajta száron, megszólal az ablak alatt a zene, a melyet ideálja huzat neki. Természetesen kész a bocsánat s az előbb sárgaföldig leszólt ideál a világ legkedvesebb fia lesz. A közönség nagyon jól mulatott a pompás monológ s a még pompásabb előadáson s viharos tapsokban fejezte ki tetszését a művésznő és a szerző iránt. Kormos Ilonka még a Lily keringőből énekelte egy kedves betétet, a mellyel újra szünni nem akaró lelkesedésre ragadta a közönséget. A kör főlékara kitűnő vezetőjénck, Kneifel Ferenc drnak dirigálásával

több igen szép dalt adott elő, a mely annyira felhangolta a közönséget, hogy ismétlést követelt. Meg is kaptuk a minapi szerenád előadásával, a melynek szótót Kneifel Ferenc dr. énekelte az ő behelzélően kedves baritonján. Az estély másik kiemelkedő pontja Lélek József és Pusztai Sándor fuvola kettőse volt, a melynek művészi szépségei valóban rászolgáltak a közönség fokozott tetszés nyilvánítására. A szellemi koszt után a tea és hidegfelvágott következett, a melyet tánc követett kiváló kiviradig. Jelen volt hölgyek:

Balassa Jánosné (Kassa), Bóna Józsefné, Bory Jenőné, özv. Bruza Józsefné, Csipkés Gyuláné, ifj. Csipkés Gyuláné, dr. Csöppentzky Mihályné, Dahmer Gyuláné, Destek Adolfiné, Fortwangler Ferencné, Füstér Imréné, Gadácsy Istvánné, Geiszt Józsefné, Gerbán Ferencné, Gerő Jakabné, Glasz Károlyné, dr. Grasszer Józsefné (Csákvár), Havranek Lajosné, Heckenast Kálmánné, Héjj Ferencné, Héjj Imréné, Horváth Istvánné (Sárbogárd), Horváth Sándorné, Jámor Zsigmondné, Kiss Imréné, Kniez Ferencné, özv. Kolb Ferencné, Kováts Józsefné, Kováts Károlyné, Köszler Károlyné, Kralovits Imréné, Kunos Gyuláné, dr. Kuthy Józsefné, Lambert Vilmosné, Lélek Józsefné (Budapest), Lux Amandné (Budapest), Mayrhofer Ferencné, Noll Ferencné (Szabadtanyán), Pauer Istvánné, Pápay Nándorné, Pete Jánosné, Polcz Ferencné, Pusztay Józsefné (Martonvásár), Raics Demeterné, özv. Sebestyén Jánosné, dr. Szabady Józsefné, özv. Szabó Józsefné, özv. Szalay Józsefné, Szeivald Andrásné, Szepesv Gézánné, özv. Szilveszter Józsefné (Zalacsgerzeg), Szőke Istvánné, özv. Szüts Kálmánné, özv. Tereikó Ferencné, Venczel Józsefné (Mór), Viniczay Imréné, Weichinger Sándorné, Weizenfeld Jánosné;

Bory Aranka, Boskovits Irénke, Bruza Mariska, Csipkés Valéria, Czuksvát Ella (Tata), Destek Mariska, Feith Mariska (Ráckeve), Fortwinger Erzsike, Füstér Margit, Gadácsy Adél, Gerbán Mariska, Gerő Gizike és Linuska, Glasz Bella és Etelka, Grasszer Rózsika (Csákvár), Hahn Anta, Hajas Aranka, Héjj Erzsike, Héjj Irma, Horváth Marilla, Kolb Emma és Ilonka, Kormos Ilonka, Kováts Erzsike, Ilonka és Irénke, Kováts Mariska, Leeb Erzsike és Mariska, Marschall Iluska, Missz Annuska (Sárbogárd), dr. Neiszer Mariska, Orsonits Ilonka és Rózsika, Pauer Luiza és Erzsike, Pásztor Etelka, Polczér Iluska, Raics Dóra, Roszberger Ilonka és Juliska, Sebestyén Magda és Ilonka, Semsey Ilonka (Rácalmás), Schmidt Mariska, Stojkovits Irénke, Szalay Annuska, Szammer Mariska, Szebehelyi Nina, Szebehelyi Mariska, Szeivald Mariska, Szőke Mariska, Thomka-Imke (Gács), Tremkó Rózsika, Venczel Vilma és Mariska (Mór), Weichinger Micike, Zimbál Irma (Etyek), stb.

— **A patronage.** Ennek az áldásos, annyi nemes gyümölcsöt termő intézménynek most már erőteljes megizmosodásáról adhatunk számot. Több mint száz tagot számlál a derek egyesület, az az eszménycél szolgálván, hogy a serdülő leánykát nemesen szórakoztatva, főleg a rossz alkalmaktól visszatartsa. A lélek üdülése után vasárnap délután a mókára került a sor. A derek lányok rendeztek színelőadást csupa mókából, szavaltak, énekeltek, aztán gazdag ozsonnát kaptak, a melyet végül tánc követett. Az egyesület Prohászka Otokár dr. megyéspüspök is megtisztelte megjelenésével. De örömmel látjuk ott különösen városunk előkelő hölgyeit is, élőkön a fáradhatlan és nemes lelkű Szogyény Marich Julia Öméltóságával, a kinek s a véle együtt működő hölgyeknek köszönhető különösen, hogy ez az áldásos intézmény oly rövid idő alatt oly szép virágzásnak indult.

— **VII. Filharmoniai hangverseny.** A zenekedvelők március 22-iki nagy hangversenye elé — bár soha ennyi hangverseny városunkban egyszerre hirdette nem volt — érthető érdeklődéssel telít városunk zeneértő és műtélvezetet méltányolni tudó közönsége. A lázas várakozás középpontja *Tarivay* Alajos zseniális zongoraművész zeneszerző és akadém. tanár országosan, sőt még városunkban is előnyösen ismert egyéniségétől eltekintve K. *Durigo* Ilona urhölgy, kinek kitűnő személyi kvalitásai mellett, melyek őt a

nagyok közé emelik, ezuttal csak a folyó hangverseny évadban Berlinben, Hamburgban és más nagy városokban elért maradandó sikereire utalunk. Gyönyörű mezzosopránjának csöngéséről, mely érzést és finom izlést előadással a legelőkelőbb külföldi lapok az őszinte elragadtatás hangján írják mint a „nemes stíl és szép lélek” ritka megnyilatkozásáról. *Durigó* Iona énekszámjai mellett kiemeljük a hangversenyből Tárnay Alajos zongorajátékát, ki Mozart: II. mól zongoraversenyét fogja zenekarkísérettel előadni, továbbá a nagyzenekar számait; Bizetnek, az örökszép *Carmen* szerzőjének bájos háromtételű, antik-zengésű művét: L. Arlesionne és Wagner *Tanhausser* operájából „A vendégek bevonulása Wartburgba” c. részletet. — E minden tekintetben kitűnő estének ígérkező hangversenye érvényes jegyeket Schmelzer Jákó egyesületi pénztáros már árusítja üzletébe (Nádor-utca 6.) Helyárak: I. sz. főpáholy 20 kor., II. és III. sz. főpáholy 15 kor., oldalpáholy 10 kor., egyesületi tanulójegyek (két jegyig) 2 kor., állóhely 1 kor., tanulójegyek 50 fill.

— **Szabad liceum.** A Ker. Keresk. Alkalmazottak Körében élénk szellemi munka indult meg a hét folyamán. Minden vasárnap előadás van helyiségükben. Az előadást szavazatok, énekszámok, monológok köré keretezik, szóval kellemes szórakoztatás élvezetben részesül az egyesület közönsége. A tegnapi előadást Bendí Nándor tanárjelölt tartotta a nő társadalmi hivatásáról. Szép gondolatokkal telt előadása nagy tetszést aratott. Káplán Mariska kedves szavallatával, Krajcs Ernő hatásos monológjával ért el nagy hatást. Medgyaszai Jenő, a helybeli színtársulat kedvelt tagja pedig remek énekszámot adott elő.

— **A szabadság-szobor.** Tudvalevő, hogy az Erzsébet-liget mellett lévő szabadság-szobor ormótlan disztelenségével nem válik díszre az eszmének, a melyet hirdetni hivatva van, de a városnak sem, a mely azt felállította. Emellettük, hogy a Függetlenségi Kör legutóbbi közgyűlésén elfogadta a szobor kiegészítésére vonatkozó indítványt. A bizottság Bilkei Ferenc v. biz. tagot bízta meg, hogy Bory Jenő szobrászművésszel tárgyaljon egy megfélelő terv dofgában. Bory Jenő három tervet készített. Az egyik egy honvédat ábrázoló kiegyenesített kaszával, a másik egy oroszlánt, a mint a földön fekvő magyar zászlót ordítva karmaival védelmezi. A harmadik egy sas, a mely egy földgömbhöz láncolva csőrével, karmaival a láncait tépi. A sas kiterjesztett szárnyaival másfél méter széles volna, pompásan ráillenék a szoborra. Szébb és megfelelőbb ideát, a mely nemzetünknek teljes szabadságáért való százados küzdelmeit hitebben jellemzné, keresve se lehetne találni. A bizottság, amely Saára Gyula dr. elnökelete alatt Holly Géza dr., Bilkei Ferenc, Fekete Géza, Lits Ferenc, Kovács Ferenc és Németh János bizottsági tagokból áll, tegnap délután tanácskozott a tervek fölött. Egyértelmű tetszésűt a harmadik terv nyerte meg. A bizottság megállapodása szerint a legközelebbi közgyűlés elé indítványt terjesztenek be az iránt, hogy a szabadság-szobor kiegészítessék. A város, amely a szobrot közel 3000 kor. költséggel emelte, magára vállalja a szobor rendbehozását s esetleg hozzájárulna a kiegészítés költségeihez is. Bory Jenő műve bronzba öntve a lizeteletdíjjal, valamint a fölállítás költségeivel együtt körülbelül 1200 koronába kerülne. (Havranek Antal szobrász 3 év előtti készített terve szerint 5—6000 koronát vett volna igénybe a szobor kiépítése.) Az indítvány kapcsán egy 50 tagu gyűjtő-bizottság fog működésbe lépni.

— **A köz- és magántisztviselők Otthona** tegnap délután tartotta meg évi rendes közgyűlését Kerekes Lajos dr. városi főjegyző elnökelete alatt. A közgyűlés tárgya a szokásos jelentések és számadások voltak, melyekre a közgyűlés megadta a fölmentvényt. A tisztújítást a májusi közgyűlésre halasztották el.

— **Halálozás.** Özv. *Lurja* Adámné e hó 2-án reggel fél 7 órakor elhunyt. Temetése ma d. u. 3 órakor volt nagy részvétel mellett a Háltér 17. sz. gyászszobából. Az elhunytban dr. Lurja Aladár, a Székesfehérvári és Vidéke tulajdonos szerkesztője édesanyját gyászolja.

— **Reichardt dr. síremlékére.** Pintér Gyula m. kir. adóhivatali segéd ur gyűjtőívén 50 koronát kaptunk a boldogult Reichardt dr. síremlékére. Az adomány a következőkét folyt be:

Kisteleki Károly dr.	5 kor.
Pintér Ferenc	5 "
Pintér Gyula	4 " 10 f.
N. N.	4 "
Czebedin Emma	2 "
Jandrók Viktor	2 "
Kárnik Lenke	2 "
Královits Imre	2 "
Özv. Lipp Agostonné	2 "
N. N.	2 "
Bartlmá Emma	1 "
Bruzsa Gyula	1 "
Fodor Gyuláné	1 "
Héjj Erzsé	1 "
Héjj Imre	1 "
Holly J. Ferenc	1 "
Imre Lajos	1 "
Jávor nővérek	1 "
Molnár István	1 "
Peék Gyula	1 "
Polczér Izsuka	1 "
Szenzenstein Jánosné	1 "
Turiák Imre	1 "
Vizy Gyula	1 "
Wallini József	1 "
Wünsch Antal	1 "
Eördögh Irma	60 f.
Dalmy Kálmán	50 "
Héjj Annuska	50 "
Jandrók Róza	50 "
Tarasovits László	50 "
Tóth Katica	50 "
Ehrenthal Simon	40 "
Schwalim Etuska	40 "

Összesen 50 kor.

Ezen kívül még a következő adományokat vettük:

Szekfü Ignác, papnövendék Budapest 4 kor.
Reé Istvánné . . . . . 3 "
Reé Izabella . . . . . 1 "

Összesen 8 kor.

Eddigi gyűjtésünk összesen 219 kor.

— **Sz. K. E.** A Székesfehérvári Kerékpár-egyesület pénteken este tartotta közgyűlését a Latzkovits vendéglőben. A választás eredménye a következő: tb. elnök Kunos Gyula, tb. alelnök Vörösmarty Mihály. Elnök dr. Riffer Géza, alelnök dr. Kraich Emil. Titkárok Ullmann József és Draskovich József. Háznagy Latzkovits Béla. Pénztárosok Lipp Rezső. Orvos dr. Riffer Géza. Kapitányok Lipp Rezső, Hirling Ferenc. Ellenőrök Mayer Lajos, Szép Sándor. Választmányi tagok Lencsés Ferenc, Kümmel Jenő, Kostyelik Sándor, Varga István, Klébert János, Grocz Béla. Választmányi póttagok Herczog Béla, Magera Pál, Sütő Sándor, Stankovits Aladár.

— **Adományok.** A székesfehérvári Városi Takarékpénztár a Jótékony Nőegylet által felruházandó szegény iskolás gyermekek részére 400 k., a Fejérmegyei Takarékpénztár az egytel céljaira 160 k., a Kereskedelmi Bank 60 k., a Közgazdasági Bank 50 k., egy sorsjegyre felülfizetni szives volt gróf Zichy Rafael 40 k., gróf Esterházy Móric 10 k., N. N. 80 f., mely kegyes adományokért ez uton mond köszönetet Reé Istvánné, pénztáros.

— **Országos jubileum zárandókat Lourdesbe.** Boldogságos Szűz Mária megjelenésének 50 évfordulója alkalmából méltóságos és főtisztelendő dr. Prohászka Ottokár megyés püspök ur vednőksége és nagyságos főtisztelendő dr. Giesswein Sándor ur, biersi apát, kanonok, országgyűlési képviselő és a Szent-István-Társulat alelnöke vezérelte mellett vezetőik: főt. Kompanek József esperes-plebános, főt. Fehér Ferenc és főt. Pásztorok Jozsef plebános urak. Indulás. 1908. márc. hó-án: A utirány: Budapest—Fiume—Budapest. III. osztály 205 korona, II. osztály 395 korona, I. osztály 500 korona, amely összegben 8 napi szállodai ellátás is befoglalatik és pedig Lourdes 4 nap, Padua 1 nap Milano 1 nap, Marseille 1 nap, Genova 1 nap, B) Utirány: Ugy mint fent Lourdesig, vissza Genova—Pisa—Róma—Loretto—Fiume—Budapest. III. osztály 260 kor., II. osztály 450 kor., I. osztály 560 korona, amely összegben 11 napi ellátás is

befoglalatik és pedig Milano, Marseille, Genova 1 nap, Lourdes 4 nap, Róma 4 nap. Részletes programok a következő helyeken kaphatók: Főtisztelendő Fehér Ferenc plebános Ebed (Esztergommege), Magyar utazási Vállalat r. t. Budapest, IV., Eski út 3 szám.

— **Szerelém és maróly.** Mi lehetne egyéb az ok, mint a melységés, mindent átalakító, minden boldonságra készítő nagyhatalom a szerelém; annak a nagy gyomormosásnak, a melyet tegnap este Háder Erzsé leányzón végeztek. A szerelém nélkül hajadon Háder Ferenc öreghegyi kőművesnek a leánya, a ki a lovas lakatnyá kantinósánál szolgált. Ugy látszik, hogy a piros bugyogós hadifák nagyon mélyen pislogtak a Liza szemébe, a mi aztán egy szőtte-fonta a bonyodalmat, hogy az elkecseregett Erzsébet tegnap estére neki fohászodott egy nagy adag lugkőoldatnak és úgy kiitta, mint a limonádt. Persze a gyomrában akkora farsang lett hamarosan, hogy a neszre a fél kaszánya összeszaladt. Az egyik őrmester hamarosan fölpeckelte a szépreményű leányzó száját, beleöntöttek kimondhatatlan mennyiségű vizet, ecetet, teát, szóval a kéznél levő összes élvezhető és nem élvezhető italokat. Majd megjelentek a mentők, a kik gumicsövet bocsátottak a szemérmes Erzséket gyomrába és oly alaposan kimosták belőle a marólygot is, a szerelmet is, hogy ott ugyan ki nem virul egyhamar a tavasz. Erzséket most a Szent-György kórházban pihen a nagy áradás fáradsáimát, amelyet valósintűleg Erzséket asszony korában is keservesen fog megemlegetni.

— **A betegségek elleni harcban a világ legkiválóbb orvosi egyesülete.** E betegségek sorában az első helyet az Epilepszia (Nyavalyaldrés) foglalja el. E bajban szenvedőknek vizsgálat szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos a betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert alkalmaz, amelyért már a külföld is méltó elismerésben részesítette. Ez az orvos dr. *Szabó Sándor* Budapest, V. Alkotmány-u. 5. ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segítségével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak.

Várados állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk, mint a SCOTT-féle Emulsió. Testi gyengeség és bágyadság hákinozza őket, egy a SCOTT-féle Emulsió épp oly csodálatos, mint kielégítő hatással jár. **Új erőt és új életkedvet kölcsönöz a SCOTT, mintha varázslat lenne.** De még több örömet okoz a szülőknek, ha a csecsemő megszületik, mert egészséges színében és erős formában a szülők különösen gyönyörködnek. Ez onnan van, mert az anya által bevett

Az Emulsió készítésénél a SCOTT-féle módszer védjegye — a halas — kéjük figyelembe venni.

SCOTT-féle Emulsió

a gyermeket is táplálta s erősítette, szóval mindkettőre a legkellemebb hatást gyakorolta.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

— **Megemlegetett béli mulatság.** Szekfü István mozdonyfűtő Barcsról (Somogy) rándult fél a fehérvári mozdonyvezetők báljára. A mulatságban egy kissé túl ment a megengedett határon s ez az állapot végzetessé vált rá nézve. Elvesztette kalapját, kabátját, pénzt; óráját, láncát. Szegény anyja sírva kulatta, végig az utcákat, hogy — az elvesztett holmokra rátkadjon, azonban minden ígérezté megüszült. Végre is rendőri beavatkozásra a szállodába megeltek a tárgyak egy részét. Csak az óra és a lánc hiányzik még, melynek előadására most egy pincérelt folyik a nyomozás. Beigazolódott, hogy a pénz a dárúdó nyelte el.

Jó házikoszt kapható Megyeháztér 13. sz. alatt.

A vezér úrú. Az apostol, akiről itt szólunk, nem más, mint a nagy Jaurés, a francia szocialisták híres vezére, a francia kázmárának volt alelnöke, akiről a külföld s különösen mint szocialista eszmék rejtethetetlen és nagy harcosáról szólunk. De lassanként rajta is kezd bételjesülni, az igazság, hogy senki sem lehet profeta a maga hazájában. Franciaországban egyre-másra kellemetlen leleplezéseket kezdenek közölni az újságok erről a szocialista apostoloról, oly leleplezéseket, amelyek arra vallanak, hogy a hírhedt szocialista vezér a szocialista apostoloknak ama, nálunk éppen nem ismeretlen fajtájához tartozik, akik apostoli mivoltukat fényesen tudják kamatoztatni — a zsebtük javára. Azok a vádak, amelyeket Jaurés ellen hangoztatnak, boktrébála köve verőben épületes képet nyújtanak a szocialista vezér apostoli tevékenységéről. Ez a tevékenység, ha figyelmen kívül hagyjuk dörgegelmes cikkeleit a poldári társadalmi ellen s a népgyűléseken és a kamarában elmondott beszédeit, kéréseit, politikai befolyásának kihasználása és üzleti szellemének értékesítése. Az előbbire nézve érdekes például az a szerető gondoskodás, amelyvel a tengerészetnél szolgáló testvérének ügyét felkarolta. Abban az időben, amikor Jaurés mint a kamara alelnöke nagy politikai befolyással rendelkezett testvére néhány rövid hónap alatt altisztból egy nagy cirkáló parancsnokává lépett elő, vagyis oly türeményes karriert csinált, amiről még nem volt eszt a francia haditengerészet történetében. Más államokban királyi hercegek nem haladnak előre oly gyorsan a katonai pályán mint Franciaországban a szocialista vezér fivére. Da Jaurésnak nemcsak mint protektornak, hanem mint üzletembernek is jelentékeny sikerei voltak. Mielőtt a „Humánitá” szerkesztője lett, egy másik szocialista lapban hirdette eszméit. De nemcsak eszméket hirdetett, hanem mindenféle egyéb portékát is, amelyet a szerkesztőség földszintjén lévő helyiségekben árult potom pénzért. Hogy pedig ilyen olcsón adhatta, annak volt egy nagy titka. *Senki sem dolgozhatna munkásnőül amnyi ideig és oly kis bérért, mint éppen a szocialista Jaurés.* Nem csoda ha az üzlet fényesen jövedelmezett s az önzetlen vezér csakhamar fejedelmi kastélyt építhetett magának egy kis vidéki városkában. De nemcsak ezeket vetik szemére a hírhedt népvezérnek, hanem egyenesen sikkasztással is vádolják. Egy alkalommal gyűjtés folyt sztrájkoló munkások javára s Jaurés az egybegyűlt pénzből néhány ezer frankot megtartott magának s csak akkor fizette meg, amikor a pártvezetőség már botrányral fenyegetődött.

Ejleli betörés. Krausz Lajos szatócs királykut-utcai házában az éjlel betörő járt. Fel-fellesszítette az üzlet udvari raktárának ablakát, azon át a boltba jutott, hol egyenesen a pénzes fióknak tartott. Ekkor lépteket vélt hallani s megugrott. Csak egy pénztárcát tudott elcsipni, melyben nagy boszuságára nem volt más, mint egy arany fülbevaló. A betörőre hátot vetett ki a széleskörű nyomozás.

Fogás a Balatonban. A „Balaton” kávéház nagy ricsajnak volt otthona vasárnap éjjelén. Körülbelül 15 vasuti mulatott ott csapongó kedvvel, mámorban. A társaság egyik tagja, Mayer József a mámor nyomásától elnehézülni érezvén fejét, a külön szobába mept, hogy az áom karjaiban pihenje ki az éjszaka fáradoalmait. E közben tolvaj lepte meg a gondatlanul szunyókáló munkást, saját kollégájának, Rábics Józsefnek személyében, aki addig settenkedett szeliden alvó társa mellett, míg nem hatalmába kerítette aranyláncát, ezüstóráját, az összesen 124 koronányi kincset. A társaság az eset megtörténte után rövidesen más klíma alá távozott. Mayer is föl-

pislantott s tudatára jött a lefolyt szomorú történetének. Feljelentésére megejtették nyomozást, melynek adatai felszínre vezették a tolvajt. Érdekes, hogy Rábics uram érezvén, hogy beleesett a szósza, csupa trefának, illetőleg jó akaratnak minősítette a tolvajhírtörténetét. Azt mondja, azért vette el Mayer óráját, hogy az el ne vessziése mámoros hangulatában. Védkezése dacára a bíróság elé állították.

Gyanu megrendelési felhívás.

A nagyváradai községi iskola igazgatója, Vaday József — fölötte gyanus könyvet adott ki, melynek a címe: „A vizsgázás módszere és reformja.” Mindig tudtuk, hogy mekkora könyvelmőség — hogy ne mondjam — szemfényvesztéssel szoktak egyes tanerők vizsgáztatni — de hogy ilyen nyíltan be is vallják éppen nem dicséretes szokásukat — sőt mi több — kézi könyvet adjanak ki a szemfényvesztés minél büvésziesebb eljárástására — mint a hogy azt a nagyváradai községi iskola igazgatója fönntjelzett munkájára való felhívásban leplezetlenül megcselekedte — ezt már meg sem vártuk volna. Ime egy kis szemelvény: „*Avassuk be újabb kollégáinkat azokba a módzatokba, eljárásokba és művészi fogásokba, — a melyekkel a tanulókat a vizsgára előkészíteni lehet, — mert így vizsgálni könnyű és hatóságos.*” Más szóval tanítsuk meg őket büvész szemfényvesztésre. És miért — ha szabadna kérdezn? Hogy az ilyen svindli vizsgával — az évvégi szokásos vizsgatétel helytelenségéről — ostobaságáról végre valahára meggyőzzék az elfogult papi- és polgári elnököket.

Hát ez már mégis sok! A nagyváradai községi iskolai igazgató ur — úgy látszik — nem válogatos az eszközök megválasztásában. Vagy ő is követője a jezsuitákra fogott elvnek: „A cél szentesíti az eszközt?” Ha az elemi iskolákban szokásos évvégi vizsgatétel csakugyan helytelen, abszurd valami, (ami ellen és mellett ugyancsak sokat lehetne még disputálni) akkor annak megszüntetésére egyenesebb, őszintébb uton kellene törekedni és nem újabb: „művészi fogásokra” kellene a fiatal kollégákat tanítani, mert ezekkel az újabb „művészi fogásokkal” csak azt érik el, hogy az évvégi vizsgák csakugyan könnyű és látszólagosan hatóságosak lesznek, ami az igazgató ur szemint abszurd állapotot nem csak hogy meg nem szünteti, hanem hosszabb életűvé teszi.

„Nem tagadom, éles tollal vannak e könyvben megrajzolva a tanító felett „basáskodó” papok és polgári elnökök arcképe, de hát — úgy véli az igazgató ur — ezek elébe tükröt kell tartani.”

Ipsissima verba! Saját szavai.

Mit céloz velük?

Hát nem eléggé emancipáltak már magukat az igazgató ur kartársai a papok és polgári elnökök basáskodása alól, mi van még hátra? Evközben ne szóljon bele az elnök a tanításba, mert „nem hivatott szakközeg.” Ev végén ne tartassék vizsgálat, mert az elnök nem szakember, aki tehát az eredményt konstatálni úgy is képtelen.

Szeretettel kérden: hát ilyenformán az igazgató ur kartársai kinek tartoznának beszámólassal? Talán tegyük meg minden iskolánál egy tanítót, mint szakembert, igazgatóvá és a többi tanítót rendeljük az ő fenhatósága alá? En ezt megpróbáltam, de tetszik tudni mi lett az eredmény? 5-6 tanító közül alig akadt 1-2, aki az igazgató ur tekintélyét elismeri, mert hiszen ő is csak olyan tanító, mint én, hangzik a szokásos válasz. No de ez csak helyi eset — mondja va-

laki — a nagy általánosságban másként fog fesseni a helyzet. Adja Isten, mi „nem hivatott” basáskodó papi és polgári elnökök akkor lennének igazán boldogok, ha egyházunk kára nélkül vizsgavonulhatnánk attól a szédítő magasságban álló szakemberek testületétől, a kiknek őszinte hangcsöve, a nagyváradai községi iskola igazgatója.

SZINKHAZ

Szombath, február 29.

Rafes, az uri betörő. Angol detektív történet, mely a maga vézna, érdektelen eseményfonalával alig képes arra, hogy érdeklődésünket három órán át lekösse. Még annyit sem nyújt, amennyit a mai felszines, tires tendenciájú daraboktól várni lehet. Eseményeinek érdektelen ágbogait nem foglalja össze egy egységessé alapeszme; a darab nem más, mint fordulatok események töredezett összeállítása. Az események egy uri betörő körül forognak, ki az előkelő szalonokba fészkelje meg magát s a becsületnek látszata alatt kincseket harácsol össze, nem hogy vagy on után sóvargó szomjúságát oltsa, hanem hogy uri passziójának áldozzon. Nem ismer nagy lelkeséget, s nem is él szíve érzelmeinek, ő csak játszik a hozzáhájó szerelmes szívek vágyain, fájdalmain. A darab különben alig hozott össze ötöd házat.

Az uri betörőt Déri Béla (Rafes) alakította, bár tehetségét — az erősebb drámai jelenetek hiányában — nem tudta teljes mértékben kifejteni, élvezetes alakítást nyújtott. Kovács Lajos (Belford) a nyomozó detektív alakításával nyújtott kiváló, Holéczy (Couran) sok természetességgel, eleganciával jelentette meg az uri betörőhöz is hiv. szerelmest. Bátor jóízű mókái időközben felderítették a különben unalmas lassusággal vánszorgó darabot.

Műtrágya!!!

a legjobb és a legutányosabb áron kapható a

helybeli keresztény fogasztási szövetkezet

fő- és fióközletében.

Főüzlet: Szügyény-utca 1.

Fióközlet: Zámoly-utca 33.

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ
 CIM, CIMER, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
 SZÉKESFÉHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.
 = Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett. =
 Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.